

6. LÉPÉS

Szavak

αγαπάω <i>szeret</i>	παράθυρο (το) <i>ablak</i>
ακούω <i>hall, hallgat</i>	μέρα (η) <i>nap</i>
αλήθεια (η) <i>igaz(ság)</i>	μέσα <i>bent, bele</i>
απαντάω <i>válaszol</i>	μετά <i>utána</i>
απέναντι <i>szembe(n)</i>	μπορώ <i>tud, bír, -hat/het</i>
αργά <i>késő(n)</i>	μπροστά <i>elől, elé</i>
αριστερά <i>balra</i>	νομίζω <i>gondol vmit</i>
Αυστρία (η) <i>Ausztria</i>	νωρίς <i>korán</i>
βενζινάδικο (το) <i>benzinkút</i>	όταν <i>amikor</i>
Βουλγαρία (η) <i>Bulgária</i>	πάντα <i>mindig</i>
Γερμανία (η) <i>Németország</i>	πάνω <i>fent, fel</i>
γιαγιά (η) <i>nagymama</i>	πατρίδα (η) <i>haza</i>
γιατί <i>miért, mert</i>	πίσω <i>hátul, hátra</i>
γλώσσα (η) <i>nyelv</i>	πρέπει <i>kell</i>
γραφείο (το) <i>iroda</i>	πριν <i>előbb</i>
δεξιά <i>jobbra</i>	Ρουμανία (η) <i>Románia</i>
διαμέρισμα (το) <i>lakás</i>	Ρώμη (η) <i>Róma</i>
δίπλα <i>mellette, mellé</i>	ρωτάω (+ <i>tárgyeset</i>) <i>kérdez vkit</i>
δουλειά (η) <i>munka, dolog,</i> <i>tennivaló</i>	σταματάω <i>megáll, abbahagy</i>
ευθεία <i>egyenesen</i>	στρίβω <i>fordul, kanyarodik</i>
θέση (η, <i>tsz. -εις</i>) <i>(ülő)hely</i>	συγνώμη! <i>bocsánat!</i>
ιατρείο (το) <i>orvosi rendelő</i>	ταβέρνα (η) <i>étterem</i>
κάθε <i>minden (egy)</i>	ταξιδεύω <i>utazik</i>
κάτω <i>lent, le</i>	ταχυδρομείο (το) <i>posta</i>
κέντρο (το) <i>központ, belváros</i>	τίποτα <i>semmi(t)</i>
κοντά <i>közel</i>	τόσο <i>ennyire, annyira</i>
λέω (+ <i>tárgyeset</i>) <i>mond, hív vhoggy</i>	τρώω <i>eszik</i>
μαγειρεύω <i>főz</i>	φανάρι (το) <i>jelzőlámpa</i>
μαζί <i>együtt</i>	φταίω <i>tehet vmiről, hibás</i>
μακριά <i>messze, távol</i>	φύση (η) <i>természet</i>
	χρειάζεται <i>szükséges</i>

6.1. A NA SEGÉDSZÓ

A **να** talán a legfontosabb segédszó, amellyel az újjörögben nem létező **főnévi igenevet, és a felszólítást tudjuk kifejezni**. Pl.: *várni akarok, azt akarom, hogy várj* – θέλω να περιμένω, θέλω να περιμένεις. Mivel a magyar főnévi igenév felszólításnak is felfogható (várni akarok = azt akarom, hogy várjak), könnyen beláthatjuk, hogy ilyen jelentésben a fő- és mellékmondat igéjét számban és személyben egyeztetni kell:

θέλω να περιμένω	várni akarok
θέλεις να περιμένεις	várni akarsz
θέλει να περιμένει	várni akar
θέλουμε να περιμένουμε	várni akarunk
θέλετε να περιμένετε	várni akartok
θέλουν να περιμένουν	várni akarnak

A **να** segédszóval – amelyet később a kötőmód legfőbb segédszavának fogunk nevezni – leggyakrabban az alábbi igék után találkozunk:

θέλω		akar	vmit tenni
μπορώ		tud / bír / -hat/het	vmit tenni
πρέπει	+ να	kell	vmit tenni
μου αρέσει		szeret	vmit tenni

Példák

Δε θέλω να περιμένω.	Nem akarok várni.
Θέλω να σε περιμένω.	Meg akarlak várni.
Θέλεις να με περιμένεις;	Meg akarsz várni?
Θέλω να με περιμένεις.	Azt akarom, hogy várj meg.
Δεν μπορώ να σε περιμένω.	Nem várhatlak meg.
Πρέπει να πάω στο ταχυδρομείο.	El kell mennem a postára.
Πρέπει να δουλεύουμε κάθε μέρα.	Mindennap dolgoznunk kell.
<u>Δεν πρέπει να δουλεύετε κάθε μέρα.</u>	<u>Nem szabad mindennap</u>

6.1.* A πρέπει igét nem kell az alannal egyeztetni, csak egyes szám 3. személyben használatos. Ταράδα (δεν πρέπει) a jelentése: nem szabad. A nem kell görög megfelelője: δεν χρειάζεται. (Ezzel a 16. leckében még találkozunk.)

Δεν χρειάζεται να δουλεύετε κάθε μέρα.

Σας **αρέσει να** μένετε στην Ουγγαρία;

Μου **αρέσει να** μιλάω ελληνικά.

dolgoznotok.

Nem kell/szükséges mindennap dolgoznotok.

Szerettek Magyarországon lakni?

Szeretek görögül beszélni.

6.1. Fordítás görögrol magyarra

Δε θέλω να σε περιμένω. → *Nem akarlak megvárni.*

Αύριο δεν μπορώ να πάω στο σινεμά γιατί θα έχω δουλειά. → *Holnap nem tudok elmenni moziba, mert dolgom lesz.*

Σου αρέσει να μένεις στο κέντρο; → *Szeretsz a központban lakni?*

Πρέπει να ξέρουμε την αλήθεια. → *Tudnunk kell az igazat.*

Δεν πρέπει να βλέπετε τηλεόραση μέχρι τόσο αργά. → *Nem szabad ilyen sokáig tévét néznetek.*

Στους Έλληνες αρέσει να ταξιδεύουν στην Ουγγαρία. → *A görögök szeretnek Magyarországra utazni.*

Η μητέρα μου πρέπει να πάει στο σπίτι της δασκάλας μου. → *Az anyukámnak el kell mennie a tanárnőm lakására.*

6.1. Fordítás magyarról görögre

Μεγάρηατακ? → *Μπορώ να σε περιμένω;*

Szerettek olaszul tanulni? → *Σας αρέσει να μαθαίνετε ιαλικά;*

Nem akarom, hogy mindennap nézz tévét. → *Δε θέλω να βλέπεις τηλέοραση κάθε μέρα.*

Meg kell várnom a barátaimat. → *Πρέπει να περιμένω τους φίλους μου.*

Szeretsz főzni? → *Σου αρέσει να μαγειρεύεις;*

A fiam nem szeret iskolába járni. → *Στο γιο μου δεν αρέσει να πηγαίνει στο σχολείο.*

Nem fejezhetem be mindennap ilyen korán a munkámat. → *Δεν μπορώ να τελειώνω τη δουλειά μου κάθε μέρα τόσο νωρίς.*

6.2. A CSELEKVŐ SZEMÉLYRAGÚ IGÉK RAGOZÁSA

Korábban csoportosítottuk már a cselekvő személyragú igéket. Érdeemes ezeket összefoglalni, s gyakorolni a ragozásukat.

1. Hangsúlytalan személyragú igék

Idáig többnyire ilyen igékkel találkoztunk, pl.: *ξέρω, θέλω, περιμένω*.

Ragozásuk:

ξέρω (tud, ismer)
ξέρεις
ξέρει
ξέρουμε
ξέρετε
ξέρουν ritkábban *ξέρουνε*

Láthatjuk, hogy a hangsúly nem a személyragon, hanem a szótőn van.

2. Hangsúlytalan, összevont személyragú igék

A csoport legjellemzőbb képviselője a *πάω*:

Ragozásuk:

πάω (megy)
πας
πάει
*πάμε**
πάτε
πάνε ritkábban *παν*

Így ragozzuk még pl. az *ακούω* (*hall, hallgat*), *τρώνω* (*eszik*), *λέω* (*mond, hív vhogy*) és *φταίω* (*tehet vmiről, hibás*) igéket is.

6.2.* A *πάμε* jelentése még: *menjünk!* Ez az egyetlen olyan ige, amely többes szám 1. személyben a *να* nélkül is kifejezhet felszólítást.

3. Hangsúlyos személyragú, -α soros igék

A cselekvő személyragú igék második legnépesebb tábora. A hangsúly itt nem a szótőn, hanem a személyragon van.

Ragozásuk:

μιλάω vagy *μιλώ* (beszél)
μιλάς
μιλάει vagy *μιλά*
μιλάμε
μιλάτε
μιλάνε vagy *μιλούν*, ritkábban *μιλάν*

Ezt a ragozást követik többek között a következő igék is: *ρωτάω* (kérdez), *απαντάω* (válaszol), *αγαπάω* (szeret), *σταματάω* (megáll, abbahagy)

4. Hangsúlyos személyragú, -ει soros igék

A hangsúly nem a szótőn, hanem a személyragon van. A csoport legjellemzőbb igéje a *μπορώ*.

Ragozásuk:

μπορώ (tud, bír, -hat/het)
μπορείς
μπορεί
μπορούμε
μπορείτε
μπορούν ritkábban *μπορούνε*

Jól látható, hogy ezek a hangsúlytalan személyragú igéktől a hangsúly helyében, valamint többes szám 2. személyben térnek el, ahol a kötőhang nem -ε-, hanem -ει-: *ξέρετε* – *μπορείτε*.

Περίοδος

Δε **θέλω** να **κάνω** τίποτα. → *Nem akarok semmit csinálni.*

Πού **πας**; → *Hova mész?*

Σήμερα δεν **μπορώ** να **πάω** στο πανεπιστήμιο. → *Ma nem tudok egyetemre menni.*

Μας **αρέσει** να **τρώνε** σε ελληνικές ταβέρνες. → *Szeretünk görög éttermekben enni.*

Πώς σε **λένε**; → *Hogy hívnak?*

Ο Νίκος **πάει** στο αεροδρόμιο για να **περιμένει** εκεί τον φίλο του. → *Nikosz kimegy a repülőtérrre, hogy ott várja a barátját.*

Ποιος **φταίει**; → *Ki a hibás?*

Σε **αγαπώ**. → *Szeretlek.*

Με **αγαπάς**; → *Szeretsz?*

Δεν μου **αρέσει** να **μιλάω** για το σχολείο. → *Nem szeretek az iskoláról beszélni.*

Εγώ σε ρωτάω** κι εσύ μου **απαντάς**. → *Én kérdezlek, te meg válaszolsz. Szegényem, **σταματάει** εδώ το λεωφορείο 21; → Elnézést, megáll itt a 21-es autóbusz?*

Μπορείτε να μας **περιμένετε**; → *Meg tudtok várni minket?*

Vigyázni kell az **αγαπώ** és a **μου αρέσει** használatára. Mindkettő jelentése *szeret*, de míg az előző főleg személyre vonatkozik, illetve erősebb kötődést fejez ki, addig az utóbbi jelentése inkább *tetszik, kedvel*. Az **αγαπώ** **vonzata tárgyestet**, a **μου αρέσει** viszont **alanyesettel áll**:

αγαπώ τη γυναίκα μου – szeretem a feleségemet

σε αγαπώ – szeretlek

αγαπώ την πατρίδα μου – szeretem a hazámat

αγαπώ τη φύση – szeretem a természetet

μου αρέσει η γυναίκα σου – tetszik a feleséged

μου αρέσουν τα παιδιά – szeretem (kedvelem) a gyerekeket

μου αρέσει η Ρώμη – tetszik Róma (szeretem/kedvelem Rómát)

μου αρέσει να τρώω – szeretek enni

6.2.* A *να* egyben a célhatározói mellékmondat kötőszava is, amit az előtte álló *για* csak megerősít.

6.2.** A *ρωτάω* vonzata a tárgyestet.

6.2. Fordítás görög¹ről magyarra

Θέλουμε να πάμε στο σπίτι σου. → *El akarunk menni hozzád.*

Γιατί δε ρωτάς τη φίλη σου; → *Miért nem kérdezed meg a barátnődet?*

Γιατί δε μου απαντάτε; → *Miért nem válaszoltok (nekem)?*

Εγώ φταίω για όλα. → *Én tehetek mindenről.*

Το τρένο που πάει στη Βουδαπέστη σταματάει στο Kecskemét; → *A Budapestre menő vonat megáll Kecskeméten?*

Στο Νίκο αρέσει να τρώει ελληνικά φαγητά. → *Nikosz szeret görög ételeket enni.*

Δεν μπορώ να τρώω κάθε μέρα σουβλάκι. → *Nem tudok mindennap szuvlakit enni.*

Έχω μία φίλη που μιλάει πολλές γλώσσες. → *Van egy barátnőm, aki sok nyelvet beszél.*

Δεν πρέπει να δουλεύεις κάθε μέρα, γιατί θα είσαι κουρασμένος. → *Nem szabad mindennap dolgoznod, mert fáradt leszel.*

Δεν χρειάζεται να με περιμένεις. → *Nem kell megvárnod.*

6.2. Fordítás magyarról görög²re

Hova mentek? → *Πού πάτε;*

Kosztasz szeret nálam enni. → *Στον Κώστα αρέσει να τρώει στο σπίτι μου.*

Szeretünk titeket. → *Σας αγαπάμε.*

Miért nem válaszolsz, amikor kérdezek? → *Γιατί δε μου απαντάς όταν σε ρωτάω;*

Menjünk egyenesen! → *Πάμε ευθεία!*

Hány nyelvet beszélsz? → *Πόσες γλώσσες μιλάς;*

Nem szükséges mindennap munkába járnod. → *Δεν χρειάζεται να πηγαίνεις στη δουλειά κάθε μέρα.*

Meg tud várni? → *Μπορείτε να με περιμένετε;*

Beszélsz görögül? → *Μιλάς ελληνικά;*

Szeretek angolul beszélni. → *Μου αρέσει να μιλώ αγγλικά.*

6.3. AZ ÖSSZETETT ELŐLJÁRÓSZÓK

Λάθητुक κοράββαν, α λεγγακοριββ νέγγυ ελόλjáróσζó (σε, με, από, για) μιλυεν σοκ λεντέσσελ βίρ: στο αυτοκίνητο = az autóban/-n/-ba/-ra/-nál/-hoz.

Gondolatunk árnyaltabb kifejezésében segítenek bennünket az összetett előljárószók, amelyek rendszerint **egy határozószó és a σε, από vagy με előljárószók kombinációjából** állnak össze, s ennek megfelelően vonzatuk a tárgyeset. A leggyakoribbak a következők:

μέσα σε **vmiben (bent), vmibe (be)**
Η γιαγιά είναι μέσα στο αυτοκίνητο. A nagyí bent van az autóban.

μπροστά σε **vmi előtt, vmi elé**
Θα σε περιμένω μπροστά στο σινεμά. A mozi előtt foglak várni.

απέναντι σε **vmivel szembe(n)**
Το γραφείο μου είναι απέναντι στο βενζινάδικο. Az irodám a benzinkúttal szemben van.

πίσω από **vmi mögött, vmi mögé**
Το ταχυδρομείο είναι πίσω από το ξενοδοχείο. A posta a szálloda mögött van.

πάνω από **vmi fölött, vmi fölé**
Το ιατρείο είναι πάνω από το διαμέρισμά μας. A rendelő a lakásunk fölött van.

πάνω σε **vmin (rajta) vmire (rá)**
Το βιβλίο σου είναι πάνω στο αυτοκίνητο. A könyved rajta van az autón (nem benne!).

κάτω από **vmi alatt, vmi alá**
Η Βουλγαρία είναι κάτω από τη Ρουμανία. Bulgária Románia alatt van.

δίπλα σε **vmi mellett, vmi mellé**
Έχει θέση δίπλα στο παράθυρο; Van hely az ablak mellett?

γύρω σε/από	vmi körül, vmi köré Θα είσαι στο σπίτι γύρω στις οχτώ το βράδυ; <i>Otthon leszel este nyolc körül?</i>
κοντά σε	vmihez közel Η Πλάκα είναι κοντά στην Ακρόπολη. <i>A Plaka közel van az Akropoliszhoz.</i>
μακριά από	vmitől távol Μένω μακριά από το κέντρο. <i>Távol lakom a belvárostól.</i>
μαζί με	vmivel (együtt) Η μητέρα μου δε θέλει να πάω στο σινεμά μαζί με τους φίλους μου. <i>Az anyukám nem akarja, hogy a barátaimmal menjek moziba.</i>
πριν (από)	vmi előtt Να είσαι στο σπίτι πριν από τις οχτώ! <i>Legyél itthon nyolc óra előtt!</i>
μετά (από)	vmi után Μετά από τα φανάρια στρίβεις δεξιά. <i>A jelzőlámpák után jobbra fordulsz.</i>

Ha az **összetett elöljárószó után személyes névmás** következik, akkor:

1. elhagyjuk a valódi elöljárószói utótagot (*σε, από, με*), s a személyes névmás (gyenge alakjának) birtokos esetét használjuk:

**μέσα μου
δίπλα σου
πάνω του
μπροστά της
πίσω μας
κοντά σας
μαζί τους**

*magamban
melletted
fölötte
előtte
mögöttünk
a közeletekben
velük*

2. az többnyire – de nem feltétlenül – nyomatékosító jelentéssel az erős alak tárgyesetével szerepel: *δίπλα σε μένα - énmellettem, πάνω από σένα - tefölötted.***

6.3. Fordítás görögől magyarra

Το σπίτι μου είναι κοντά στο γραφείο του Κώστα. → A lakásom közel van Kosztasz irodájához.

Θέλω να είμαι πάντα κοντά σου. → Mindig a közeledben akarok lenni.

Είναι μακριά η Βουδαπέστη από την Αθήνα; → Messze van Budapest Athéntól?

Το γάλα είναι πάνω στο ψυγείο. → A tej a hűtőn van.

Ποιοι μένουν πάνω σας; → Kik laknak fölöttetek?

Η Μαρία είναι δίπλα σου. Δεν την βλέπεις; → Maria melletted van. Nem látod?

Θα σας περιμένουμε μέσα στο σινεμά. → Várni fogunk titeket bent a moziban.

Η ζωή μαζί σου είναι όμορφη. → Szép veled az élet.

Η ταινία αρχίζει πριν από τις οχτώ και τελειώνει μετά από τις δέκα. → A film nyolc óra előtt kezdődik és tíz után ér véget.

Είναι μαζί σας η κόρη του Κώστα; → Veletek van Kosztasz lánya?

Θα είστε στο σπίτι γύρω στις έξι το απόγευμα; → Otthon lesztek délután hat körül?

6.3. Fordítás magyarról görögre

6.3.* Ha a személyes névmással nem szándékozunk nyomatékosítani, akkor azt nem a με előljárószóval, hanem a μαζί-val társítjuk: *Θέλω να πάω και εγώ μαζί σου. Én is veled akarok menni.* (A με –μαζί használatára a 7. és 13. leckékben még kitérünk.)

6.3.** Erről a 7. leckében még tanulunk.

Szeretek együtt lenni a barátaimmal. → Μου αρέσει να είμαι μαζί με τους φίλους μου.
Nem tudom, mit gondol Janisz magában. → Δεν ξέρω τι νομίζει ο Γιάννης μέσα του.
A repülőn az ablak mellett akarok lenni. → Στο αεροπλάνο θέλω να είμαι δίπλα στο παράθυρο.
Ausztria Németország alatt van. → Η Αυστρία είναι κάτω από τη Γερμανία.
Messze laksz a belvárostól? → Μένεις μακριά από το κέντρο;
Otthon leszel 9 óra után? → Θα είσαι στο σπίτι μετά από τις 9;
Az iskola előtt várlak. → Σε περιμένω μπροστά στο σχολείο.
A levél a könyv alatt van. → Το γράμμα είναι κάτω από το βιβλίο.
Nem szeretek távol lenni tőled. → Δεν μου αρέσει να είμαι μακριά σου.
Nikosz mögötted van. Látod? → Ο Νίκος είναι πίσω σου. Τον βλέπεις;
Mit csináltok holnap este nyolc körül? → Τι θα κάνετε αύριο γύρω στις οχτώ το βράδυ;